

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Istorie și Filosofie
1.3 Departamentul	Filosofie
1.4 Domeniul de studii	Filosofie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Filosofie/ Filosofie

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Filosofie comparată						
2.2 Titularul activităților de curs	Prof. dr. Virgil Ciomoș						
2.3 Titularul activităților de seminar	Dr. Claudiu Gaiu						
2.4 Anul de studiu	3	2.5 Semestrul	5	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	Ob

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					15
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					15
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					40
Tutoriat					28
Examinări					4
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual		70 ore conv.			
3.8 Total ore pe semestru		56 fiz./ 154 conv.			
3.9 Numărul de credite		6			

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	Prezența la orele de curs nu e obligatorie. Prezentarea la examen nu e condiționată de un nr. minim de absențe.
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	Activitatea de seminar e obligatorie. Seminarile pierdute se pot recupera.

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>C1.1 Identificarea și definirea conceptelor și teoriilor fundamentale ale filosofiei, pe parcursul lecturii unor texte filosofice date.</p> <p>C1.3 Definirea și exprimarea specificității problemelor filosofice în raport cu alte discipline umaniste.</p> <p>C2.2 Examinarea analitică și sintetică a unor texte/teorii filosofice, pe baza terminologiei specifice.</p> <p>C2.3 Problematizarea și operaționalizarea conceptelor cheie pentru soluționarea unor probleme filosofice de complexitate medie.</p> <p>C2.4 Evaluarea comparativă a ideilor și argumentelor unor teorii filosofice și identificarea meritelor și limitelor acestora</p> <p>C4.1 Formularea de ipoteze referitoare la acțiunile și experiența umană, utilizând în mod adecvat limbajul și metodele de bază ale filosofiei.</p> <p>C4.2 Interpretarea și aprecierea creațiilor umane (cultural-artistice, științifice) prin aplicarea cunoștințelor filosofice de bază.</p> <p>C6.2 Identificarea, înțelegerea și respectarea valorilor, opiniilor, nevoilor, sentimentelor altor persoane sau culturi</p>
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> - capacitatea de a aplica, combina și transmite în mod corect și adecvat cunoștințele dobândite; - abilitatea de a comunica oral și în scris în limba română, utilizând corect terminologia și demersurile specifice Filosofiei comparate; - competențe în cercetarea documentară și utilizarea computerului în căutarea-găsirea de informații bibliografice în domeniul Filosofiei comparate, precum și în redactare de texte (scris academic)

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<p>Cursul își propune în fiecare an să expună câte o temă centrală din filozofia modernă și contemporană, într-o viziune și după o metodă comparate. Tema aleasă pentru acest an universitar este „Diferență și analogie” și ea se concentrează asupra operei câtorva dintre filozofii de marcă ai acestei perioade: Kant, Hegel, Husserl, Heidegger, Fink și Merleau-Ponty, cu o preferință specială pentru interpretările și contribuțiile de orientare fenomenologică. Interesul temei se leagă de clarificarea și înțelegerea schimbării de paradigmă filozofică (și nu numai) petrecută la sfârșitul sec. al XIX-lea, când teza subiectului „pur” și a continuității – la fel de „pure” - a experienței sale spațiale și temporale este pusă sub semnul întrebării sub presiunea unor schimbări revoluționare survenite în istoria științei și culturii europene, dar și ca urmare a evoluției interne a filozofiei însăși.</p>
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> - dobândirea unei perspective filozofice clare privitoare la mutația culturală care a avut loc la sfârșitul secolului XIX; clarificarea principalelor determinații ale omului contemporan și ale gândirii sale; - cunoașterea și folosirea corectă a conceptelor de diferență și analogie proprii filozofiei, începând cu filozofia antică și medievală și continuând cu cea modernă și contemporană, precum și a unor concepte filozofice conexe: schimbare, alteritate, inter subiectivitate, reformă, etc.; - dobândirea unei perspective istorice asupra filosofiei contemporane și a epocii pe care ea o reprezintă, deprinderea principiilor unei gândiri critice și depășirea limitărilor proprii oricărui sistem filozofic limitat la subiectivitate și solipsism; - capacitatea de a parcurge și de a înțelege câteva dintre cele mai dificile texte ale filozofiei moderne - precum cele ale lui Husserl, Heidegger, Fink, Merleau-Ponty -, de a le valoriza dintr-o perspectivă contemporană; - capacitatea de a formula și a argumenta puncte de vedere diferite referitoare la una și aceeași problemă filozofică, de a evalua și de a critica principalele ei soluții;

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Diferență și analogie. Prolegomene aristotelice	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor exemple	
2. Doctrina tomistă a analogiei ființei	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor exemple	
3. Kant: analogiile experienței în <i>Critica rațiunii pure</i>	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor exemple	
4. Hegel: diferențierea diferenței și nașterea fenomenologiei	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor exemple	
5. Diferență arhitectonică și reducere fenomenologică	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor exemple	
6. Critica fenomenologică a <i>cogito</i> -ului cartezian	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor exemple	
7. Husserl: diferență și reflexivitate în <i>Meditațiile carteziene</i>	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor exemple	
8. Variație fenomenologică <i>versus</i> invariație eidetică	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor exemple	
9. Diferențiere pură și continuitate temporală	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor exemple	
10. Fink: riscul solipsist al fenomenologiei transcendente	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor exemple	
11. Subiectivitate <i>versus</i> inter-subiectivitate	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor exemple	
12. Analogie și prezentare	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text	

	- discuții pe baza unor exemple	
13. Redefinirea modificării arhitectonice ca moment al sensului	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor exemple	
14. Merleau-Ponty: fenomenologia intervalului	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor exemple	

Bibliografia obligatorie:

1. DESCARTES, René, *Meditații despre filosofia primă*, Editura Humanitas, București, 1992.
2. KANT, Immanuel, *Critica rațiunii pure*, trad. E. Moisuc și N. Bagdasar, Editura Științifică, București, 1969, cap. *Analogiile experienței*.
3. HEGEL, Georg Wilhelm Friedrich, *Fenomenologia Spiritului*, trad. V. Bogdan, Ed. Academiei RSR, București, 1965, cap. *Forță și Intelect*.
4. HEIDEGGER, Martin, *Ființă și Timp*, trad. G. Liiceanu și C. Cioabă, Ed. Humanitas, București, 2003, cap. 64-65.
5. HUSSERL, Edmund, *Meditații carteziene*, trad. A. Crăiuțu, Ed. Humanitas, București, 1994, meditațiile I, II și V.
6. MERLEAU-PONTY, Maurice, *Le visible et l'invisible*, Ed. Gallimard, Paris, 1964, *Notes de travail*.
7. *Philosophy and Psychoanalysis*, I, "International Journal on Humanistic Ideology", vol. VII, ed. Virgil Ciomoș, 2018.
8. CIOMOȘ, Virgil, « *De l'attention aperceptive à la Présence sans présent assignable. La différence absolue* », în *Revue Roumaine de Philosophie*, nr. 2, 2016, pp. 145-159
9. Idem, *Conștiință și schimbare în Critica rațiunii pure. O perspectivă arhitectonică asupra kantianismului*, Ed. Humanitas, București, 2006, cap. I.
10. Idem, *De la experiența sublimului la starea de excepție*, Ed. Paideia, București, 2006, cap. I și II.

Bibliografie facultativă

10. CIOMOȘ, Virgil, *Timp și eternitate, Aristotel, Fizica I-IV. Interpretare fenomenologică*, Ed. Paideia, București, 2000, cap.
11. Idem, *Histoire et eschatologie dans la philosophie de l'Esprit de Hegel. II. Passage et transmission*, în *Les Cahiers Philosophiques de Strasbourg*, 16/ 2003.
12. Idem, *Intuiție eidetică versus reducere arhitectonică*, în *Intenționalitatea de la Plotin la Lévinas. Metamorfoza unei idei*, Editura Universității din București, București, 2005.
13. COURTINE, Jean-François, *Heidegger et la phénoménologie*, Ed. Vrin, Paris, 1990.
14. FINK, Eugen, *VI. Cartesianische Meditation*, vol. 1, *Die Idee einer transcendentalen Methodenlehre*, Kluwer Academic Publishers, Dordrecht-Boston-London, 1988.
15. MABILLE, Bernard, *Hegel, Heidegger et la Métaphysique. Recherches pour une constitution*, Ed. Vrin, 2004.

16. MALDINEY, Henri, *Penser l'homme et la folie*, Ed. J. Million, Grenoble, 1997.
17. RICHIR, Marc, *Phénoménologie et institution symbolique*, Ed. J. Millon, Grenoble, 1988.
18. Idem, *Méditations phénoménologiques. Phénoménologie et phénoménologie du langage*, Ed. J. Millon, Grenoble, 1992.
19. Idem, *Phénoménologie en esquisses*, Ed. J. Millon, Grenoble, 2000.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Diferență și analogie. Prolegomene aristotelice	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	
2. Doctrina tomistă a analogiei ființei	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	
3. Kant: analogiile experienței în <i>Critica rațiunii pure</i>	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	
4. Evoluția conceptului filozofic de „conștiință de sine” de la Kant la Hegel	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	
5. Studiarea și prezentarea textelor lui Eugen Fink din cea de-A VI-a meditație carteziană referitoare la critica conceptului husserlian de „reducție fenomenologică”	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	
6. Critica interpretării husserliene a <i>cogito</i> -ului cartezian	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	
7. Modernitatea europeană și nașterea atitudinii teoretice. De la Kant la Husserl	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	
8. Analiza comparată a conceptului fenomenologic de modificare. De la Husserl la Merleau-Ponty	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	
9. Despre posibilitatea husserliană a unei conștiințe intime a timpului	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	
10. Fink: riscul solipsist al fenomenologiei transcendente	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	
11. Constituirea sferei pure a egoului în cea de-A V-a Meditație carteziană	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	
12. Analiza comparată a conceptului clasic și fenomenologic de analogie	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	
13. Redefinirea modificării arhitectonice ca moment al sensului	- seminar interactiv pe bază de discuții	

	- comentariu text, dezbateri	
14. Analiza comparată a conceptului de transcendențial la Kant și la Merleau-Ponty	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	

Bibliografia obligatorie:

1. DESCARTES, René, *Meditații despre filosofia primă*, Editura Humanitas, București, 1992.
2. KANT, Immanuel, *Critica rațiunii pure*, trad. E. Moisuc și N. Bagdasar, Editura Științifică, București, 1969, cap. *Analogiile experienței*.
3. HEGEL, Georg Wilhelm Friedrich, *Fenomenologia Spiritului*, trad. V. Bogdan, Ed. Academiei RSR, București, 1965, cap. *Forță și Intelect*.
4. HEIDEGGER, Martin, *Ființă și Timp*, trad. G. Liiceanu și C. Cioabă, Ed. Humanitas, București, 2003, cap. 64-65.
5. HUSSERL, Edmund, *Meditații carteziene*, trad. A. Crăiuțu, Ed. Humanitas, București, 1994, meditațiile I, II și V.
6. MERLEAU-PONTY, Maurice, *Le visible et l'invisible*, Ed. Gallimard, Paris, 1964, *Notes de travail*.
7. *Philosophy and Psychoanalysis*, II, "International Journal on Humanistic Ideology", vol. VII, ed. Virgil Ciomoș, 2019.
8. CIOMOȘ, Virgil, *Conștiință și schimbare în Critica rațiunii pure. O perspectivă arhitectonică asupra kantianismului*, Ed. Humanitas, București, 2006, cap. I.
9. Idem, *De la experiența sublimului la starea de excepție*, Ed. Paideia, București, 2006, cap. I și II.
10. « *Phénoménologie et psychanalyse. Pour une nouvelle architectonique du phénomène* », în *Describing the Unconscious. Phenomenological Perspectives on the Subject of Psychoanalysis*, ZetaBooks, Bucharest, 2019

Bibliografie facultativă

11. CIOMOȘ, Virgil, *Timp și eternitate, Aristotel*, Fizica I-IV. *Interpretare fenomenologică*, Ed. Paideia, București, 2000, cap.
12. Idem, *Histoire et eschatologie dans la philosophie de l'Esprit de Hegel. II. Passage et transmission*, în *Les Cahiers Philosophiques de Strasbourg*, 16/ 2003.
13. Idem, *Intuiție eidetică versus reducere arhitectonică*, în *Intenționalitatea de la Plotin la Lévinas. Metamorfoza unei idei*, Editura Universității din București, București, 2005.
14. COURTINE, Jean-François, *Heidegger et la phénoménologie*, Ed. Vrin, Paris, 1990.
15. FINK, Eugen, *VI. Cartesianische Meditation*, vol. 1, *Die Idee einer transcendentalen Methodenlehre*, Kluwer Academic Publishers, Dordrecht-Boston-London, 1988.
16. MABILLE, Bernard, *Hegel, Heidegger et la Métaphysique. Recherches pour une constitution*, Ed. Vrin, 2004.
17. MALDINEY, Henri, *Penser l'homme et la folie*, Ed. J. Million, Grenoble, 1997.
18. RICHIR, Marc, *Phénoménologie et institution symbolique*, Ed. J. Millon, Grenoble, 1988.
19. Idem, *Méditations phénoménologiques. Phénoménologie et phénoménologie du langage*, Ed. J. Millon, Grenoble, 1992.
20. Idem, *Phénoménologie en esquisses*, Ed. J. Millon, Grenoble, 2000.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul cursului este compatibil cu conținutul cursurilor predate la nivel „undergraduate” în universități de prestigiu din Europa și SUA, precum și cu cerințele comunității profesionale.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	- însușirea cunoștințelor predate la curs; - capacitatea de a opera în mod corect și adecvat cu acestea	Evaluarea se va face atât pe parcursul semestrului cât și în timpul examinării finale	
	- asumarea unei cercetări documentare proprii în domeniul Filosofiei comparate; - însușirea și aplicarea metodelor de cercetare și de redactare specifice filosofiei (analiză de text, referat, eseu academic)	Examen scris la sfârșitul semestrului (sesiune)	66% din nota finală
10.5 Seminar/laborator	- însușirea cunoștințelor discutate la seminar; - capacitatea de a opera în mod corect și adecvat cu acestea	Evaluarea se va face atât pe parcursul semestrului - verificare orală - cât și în timpul examinării finale	
	- activitate seminar: participare la dezbateri, prezentare referat; - însușirea și aplicarea metodelor de cercetare și de redactare specifice filosofiei (analiză de text, referat, eseu academic)		33% din nota finală

10.6 Standard minim de performanță

Curs / Examen: Elaborarea unei lucrări scrise cu temă impusă sau la alegere, de complexitate medie, utilizând paradigme teoretice de bază ale Filosofiei / Filosofiei comparate.

Seminar: Alegerea, planificarea și realizarea unor prezentări individuale orale și scrise la seminarii pe parcursul semestrului (dezbateri, analiză-comentariu de text, referat); Examen final: elaborarea unui comentariu de text.

Plagiat se va considera orice lucrare care se constată a fi în proporție de cel puțin 30% copiată dintr-o altă sursă, iar utilizarea plagiatului va determina anularea evaluării. Orice contestație a notei obținute la examen va trebui însoțită de o cerere din partea studentului pentru reevaluarea lucrării. Rezultatul acestei reevaluări se va face de față cu studenții în decurs de 2 zile de la data contestației.

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

19.03.2020

.....

.....

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament

23.03.2020

.....